

Ämnesprov, läsår 2015/2016

Religionskunskap

Bedömningsanvisningar

Årskurs

9

Innehåll

Inledning	3
1. Allmän information om bedömningen och betygsättningen av provet i religionskunskap i åk 9	4
Bedömning av öppna och slutna uppgifter.....	4
Exempel på elevsvar med bedömningskommentarer	4
Beräkning av belägg på uppgifter.....	4
Formulär för sammanställning av elevresultat	4
2. Bedömningsanvisningar	5
Läsanvisning	5
Instruktioner för bedömning av provet.....	5
Delprov A bedömningsanvisningar	6
Delprov B bedömningsanvisningar	28
3. Instruktioner för sammanvägning till ett provbetyg	54
Sammanvägning till ett provbetyg i samband med provet i religionskunskap för årskurs 9	54
Formulär för sammanställning av elevresultat - steg för steg	54
Tabell 1. Gränser för provbetyget i religionskunskap för åk 9	55
Resultaten på provet i relation till slutbetyget	55
Förklaring till ifyllt elevformulär	56
Koppling till kursplanen	56
Exempel på ifyllt formulär för sammanställning av elevresultat	57
4. Kopieringsunderlag och övrigt webbmaterial.....	58
Övrigt webbmaterial.....	58
Visualisering av provresultat.....	58
Kopieringsunderlag 1: Formulär för sammanställning av elevresultat.....	59

En grupp vid Institutionen för didaktik och pedagogisk profession, Göteborgs universitet, utarbetar på uppdrag av Skolverket det nationella provet i religionskunskap.

Projektledare: Kristoffer Larsson, kristoffer.larsson@gu.se

Provansvarig: Carl Wåke, carl.wake@gu.se

Provkonstruktörer: Gert Arvidsson Arwsenius, Olof Franck, Johanna Hübinette, Kjell-Erik Karlsson, Anna Lindstam

Ansvarig på Skolverket: Hanna Karlsson, Enheten för prov och bedömning, hanna.karlsson@skolverket.se

Beställningar och distribution: Exaktaprinting, tel. 040-6855110, e-postadress: np.bestallning@exakta.se

Inledning

Det här häftet ska användas vid bedömningen och betygssättningen av det nationella provet i religionskunskap i årskurs 9. Häftet består av 4 kapitel. Inledningsvis finns information om bedömningen och betygssättningen av provet (kapitel 1). Sedan följer anvisningar för att bedöma provet (kapitel 2). Därefter finns ett kapitel med instruktioner för sammanvägningen till ett provbetyg (kapitel 3). Det avslutande kapitlet innehåller kopieringsunderlag samt hänvisningar till webbmaterial (kapitel 4).

1. Allmän information om bedömningen och betygssättningen av provet i religionskunskap i årskurs 9

Bedömningen av provet sker utifrån det röda häftet Bedömningsanvisningar. Dessa anvisningar utgår från grundskolans kursplan och kunskapskrav i ämnet religionskunskap.

Bedömning av öppna och slutna uppgifter

Uppgifterna i provet består huvudsakligen av tre uppgiftstyper: uppgifter med slutna svarsformat som eleverna besvarar genom att kryssa i en eller flera rutor, uppgifter med kortsvarsformat där eleven formulerar ett svar med ett par ord eller en mening och uppgifter med öppna svarsformat som eleverna besvarar med en längre text.

I anslutning till de slutna svarsformaten anges de rätta svaren i bedömningsanvisningarna till respektive uppgift och vid uppgifterna med kortsvarsformat anges de rätta svaren alternativt exempel på rätta svar. I de öppna uppgifterna anges i bedömningsanvisningarna ett antal aspekter som bedömningen ska utgå från. Bedömningsaspekterna sammanfattar översiktligt vad läraren ska fästa avseende vid i bedömningen av respektive uppgift.

Exempel på elevsvar med bedömningskommentarer

Det är bedömningsaspekterna som ska ligga till grund för lärarens bedömning. För att konkretisera bedömningsaspekterna och stödja lärarens bedömning finns ett antal autentiska exempel på hur elever svarat i anslutning till de öppna uppgifterna. Syftet med exemplen är att ge läraren stöd i att konkretisera hur ett elevsvar på E-, C- respektive A-nivån kan se ut. Till varje elevexempel finns också en bedömningskommentar.

Kommentarerna förklarar varför svaret har bedömts motsvara en viss kravnivå. Elevsvaren ska ses som ett stöd i bedömningsarbetet. Svaren kan se olika ut och ändå motsvara samma kravnivå.

Beräkning av belägg på uppgifter

Vid bedömningen av provet ska läraren i samband med varje uppgift identifiera vilka belägg för kravnivåerna, E, C och A som går att urskilja i elevens svar. Olika uppgifter kan ge olika antal belägg. Det innebär att några uppgifter endast kan ge belägg för nivå E, andra uppgifter kan ge belägg för både nivå E och C medan vissa uppgifter kan ge belägg för alla tre nivåer. Vilket antal belägg en uppgift kan ge illustreras i form av en matris i bedömningsanvisningen till respektive uppgift.

I de fall som elevens svar bedöms ligga på C- eller A-nivå får eleven också belägg för de underliggande kravnivåerna. Det innebär att om en elevs svar bedöms ligga på nivå A markerar läraren att det finns belägg för nivåerna E, C och A. På motsvarande sätt markerar läraren att det finns belägg för nivåerna E och C om en elevs svar bedöms ligga på nivå C.

Formulär för sammanställning av elevresultat

När eleverna har gjort provet och läraren har bedömt detta ska elevernas resultat sammanställas i formuläret ”Sammanställning av elevresultat”. Detta finns som kopieringsunderlag på s.59 i detta häfte och sist i Delprov B. I formuläret ska resultaten på de enskilda uppgifterna på de båda delproven räknas samman och summeras till ett samlat provbetyg för varje elev. Instruktioner för hur formuläret ska fyllas i finns i kapitel 3 ”Instruktioner för sammanvägning till ett provbetyg”.

2. Bedömningsanvisningar

I det här kapitlet finns anvisningar för hur provet ska bedömas.

Läsanvisning

Till varje uppgift finns en bedömningsanvisning med ett antal underrubriker. Dessa ser delvis olika ut beroende på om uppgiftsformatet är öppet eller slutet. Följande underrubriker återfinns i bedömningsanvisningarna:

Uppgiftsformulering. Här återges hur provuppgiften formuleras i elevhäftet.

Rätta svar. Här återges de rätta svaren i de fall som uppgiften har ett slutet svarsformat.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven. Här beskrivs vilken del av kunskapskraven som prövas i uppgiften.

Bedömningsaspekter. Här beskrivs de aspekter som läraren ska fästa avseende vid i samband med bedömningen av de öppna uppgifterna.

Beskrivning av progressionen. I detta avsnitt, som är utformat som en matris, beskrivs vilka kravnivåer som uppgiften kan ge belägg för.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E/C/A. Här finns autentiska exempel på hur elever har svarat på uppgiften.

Bedömningskommentar till exemplet. Här finns kommentarer som beskriver varför elevexemplen har bedömts som de har gjort.

Instruktioner för bedömning av provet

På sidan 6-53 finns anvisningar för bedömning av uppgifterna i provet.

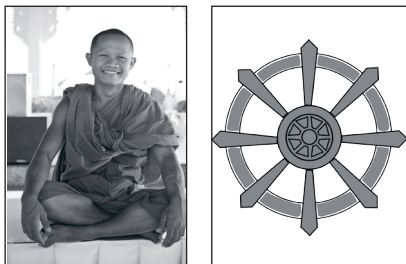
Delprov A - bedömningsanvisningar

Uppgift 1

Uppgiftsformulering

Ringa in de två bilder som har en tydlig koppling till buddhism.

Rätta svar

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har *grundläggande/goda/mycket goda* kunskaper om kristendomen och de andra världsreligionerna och visar det genom att *beskriva/förklara och visa på samband mellan/ förklara och visa på samband och generella mönster kring* centrala tankegångar, urkunder och konkreta religiösa uttryck och handlingar inom religionerna.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
1-2 rätt		
Kommentar: Om eleven ringat in fler än två bilder räknas det som ett ogiltigt svar på uppgiften.		

Uppgift 2

Uppgiftsformulering

Vilka olika religioner/livsåskådningar passar bäst in på Josef, Selma, Diana, Adam, Isa och Sara? Skriv en av följande världsreligioner/livsåskådningar; judendom, kristendom, islam, hinduism, buddhism eller sekulär (inte religiös) humanism i rutan efter varje persons namn.

Rätta svar

Namn	Världsreligion/livsåskådning
Josef	<i>kristendom</i>
Selma	<i>hinduism</i>
Diana	<i>buddhism</i>
Adam	<i>judendom</i>
Isa	<i>sekulär (inte religiös) humanism</i>
Sara	<i>islam</i>

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
2-4 rätt	5-6 rätt	
Kommentar: Om eleven fyllt i mer än en världsreligion/livsåskådning i någon av rutorna räknas detta som ett felaktigt svar på deluppgiften.		

Uppgift 3

Uppgiftsformulering

- (a) Ella vill inte bara använda mormor som källa när hon ska göra sitt arbete om en frikyrka. Välj de två källor nedan som du tycker är mest användbara. Motivera varför du väljer dessa källor. Förtydliga dina motiveringar med exempel och förklaringar.
- (b) Motivera varför **två** av de övriga källorna **INTE** passar lika bra att använda.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan söka information om religioner och andra livsåskådningar och använder då olika typer av källor på ett *i huvudsak/ relativt väl/ väl* fungerande sätt för *enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/ välutvecklade och väl* underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevanta motiveringar till varför en källa är användbar
- relevanta motiveringar till varför en källa inte är användbar
- relevanta motiveringar med exempel eller förklaringar

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven ger en relevant motivering till varför en källa är användbar i deluppgift (a) och varför en källa inte är användbar i deluppgift (b)	Eleven ger en relevant motivering till varför två källor är användbara i deluppgift (a) och varför två källor inte är användbara i deluppgift (b)	Eleven ger en relevant motivering till varför två källor är användbara i deluppgift (a) och varför två källor inte är användbara i deluppgift (b)
och	och	och
båda motiveringarna förtydligas antingen med ett exempel eller en förklaring per källa.	samtliga fyra motiveringar förtydligas antingen med ett exempel eller en förklaring per källa.	två motiveringar förtydligas antingen med ett exempel eller en förklaring per källa
		och
		två motiveringar förtydligas med minst två exempel eller förklaringar per källa.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

2a) Jag har valt källa nr 4 för att det finns mycket fakta och info och det är experter som skrivit i uppslagsverket.

2b) Jag har valt källa nr 3 för att den kändes inte lika pålitlig, Man brukar ibland överdriva i bloggar.

Bedömningskommentar till exemplet

2a) Eleven ger en relevant motivering till varför källa fyra är användbar, "...det finns mycket fakta och info...". Motiveringen förtydligas, "... det är experter som skrivit i uppslagsverket."

2b) Eleven ger en relevant motivering varför källa tre inte passar lika bra att använda, "...för att den kändes inte lika pålitlig," Motiveringen förtydligas, "Man brukar ibland överdriva i bloggar."

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

2a) Jag har valt källa 3 därför att flickan har mer aktuell information än mormor. Mormors upplevelser är så gamla och hon kan ha glömt. Jag har valt källa 4 för att källa från en person saknar mer fakta och den bästa och säkeraste källan till råfakta är enligt mig NE som är mer objektiv.

2b) Jag har valt bort källa ett därför att den är för osäker eftersom det är elever som ger ut källan vilket har stor chans att vara fel. 2:an skulle vart bra om den inte hade varit vriden från den kyrkans håll då dom självklart överdramatiserar och visar hur bra dom själva är för såklart vill dom att folk ska gå med i deras kyrka.

Bedömningskommentar till exemplet

2a) Eleven ger en relevant motivering till varför källa tre är användbar genom att hävda att den kompletterar mormor för att den ger mer aktuell information om religionen än vad mormor som källa ger. Motiveringen förtydligas med en förklaring om att mormors upplevelser är gamla och att hon kanske kan ha glömt hur det är att leva som laestadian.

Eleven ger en relevant motivering till varför källa fyra är användbar genom att hävda att källa fyra ger en mer faktabaserad bild av religionen. Motiveringen förtydligas med en förklaring om att källan är mer objektiv än mormor.

2b) Eleven ger en relevant motivering till varför inte källa ett passar lika bra att använda genom att hävda att källan är osäker. Motiveringen förtydligas med en förklaring om att källan är skapad av elever vilket gör att informationen kan vara fel.

Eleven ger en relevant motivering till varför inte källa två passar lika bra att använda genom att hävda att den är vinklad. Motiveringen förtydligas med en förklaring om att syftet med den är att påverka, "...självklart överdramatiserar och visar hur bra dom själva är för såklart vill dom att folk ska gå med i deras kyrka."

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

2a) Jag har valt källa tre därför att det är en blogg där en tjej berättar om sitt liv som laestadian idag och är därför en primärkälla. Den blir därför mycket trovärdig då tjejen lever i den livsstilen och är med om allting som det innebär att vara laestadian själv. Mycket kan ha ändrats sedan mormor var laestadian. Källa nr 4 valde jag för att på ne.se är det kunniga och experter som skriver faktan. Det är ej baserat på någons åsikter eller liknande. På NE får heller inte vem som helst gå in och skriva och det gör den därför väldigt trovärdig.

2b) Elevarbetet, källa nr 1 är ingen primär källa vilket betyder att eleven har sökt upp fakta i andras källor, eleven kan inte veta om de källor är helt äkta eller inte och den kan även dra slutsatser som inte stämmer. Källa nr 2 är en hemsida som förmodligen mest vill få folk att gilla laestadianerna och vill därför förmodligen säga mest bra saker.

Bedömningskommentar till exemplet

2a) Eleven ger en relevant motivering till varför källa tre är användbar. Motiveringen handlar om att källa tre är en primärkälla och att den därför ger en mer aktuell bild av hur det är att vara laestadian. Motiveringen förtydligas med en förklaring, *"...tjejen lever i den livsstilen och är med om allting som det innebär att vara laestadian själv."* Därefter förtydligas motiveringen ytterligare, *"Mycket kan ha ändrats sedan mormor var laestadian."*

Eleven ger en relevant motivering till varför källa fyra är användbar genom att hävda *"...att på ne.se är det kunniga och experter som skriver faktan."* Eleven förtydligar sin motivering med en förklaring om att informationen på NE inte baseras på åsikter och att inte vem som helst får skriva där.

2b) Eleven ger en relevant motivering till varför inte källa ett passar lika bra att använda genom att hävda att det inte är en primärkälla. Eleven förtydligar med förklaringar om författaren till elevarbetet *"...sökt upp fakta i andras källor..."* och att han/hon inte kan *"...veta om de källor är helt äkta eller inte och den kan även dra slutsatser som inte stämmer."*

Eleven ger en relevant motivering till varför inte källa två passar lika bra att använda genom att hävda att källan är *"...en hemsida som förmodligen mest vill få folk att gilla laestadianerna..."*. Eleven förtydligar med en förklaring om att man på hemsidan därför mest vill säga bra saker om sin församling.

Uppgift 4

Uppgiftsformulering

Läs påståendena a – i. Markera endast med ett kryss vilken av rutorna som varje påstående stämmer in på. Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.

Rätta svar

Påstående	Stämmer med både judendom och kristendom	Stämmer endast med judendom	Stämmer endast med kristendom	Stämmer inte med någon av de två religionerna
(a) Enligt traditionen inom denna religion anses ko och kyckling vara tillåten mat, det vill säga kosher.		X		
(b) Enligt traditionen inom denna religion brukar pojkar omskäras.		X		
(c) Enligt traditionen inom denna religion mottog Mose tio budord av Gud på Sinai berg.	X			
(d) Enligt traditionen är intresset inte så stort för spekulation* kring vad som händer efter döden.		X		
(e) Inom en huvudinriktning måste prästerna leva i celibat.			X	
(f) Jesus är en viktig person.			X	
(g) Enligt traditionen är ett mål för människan att upphäva livstörsten (begäret).				X
(h) Människor firar påsk till minne av Jesu lidande, död och uppståndelse.			X	
(i) Människor tror endast på en gud.	X			

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
4-5 rätt	6-7 rätt	8-9 rätt

Kommentar: Om eleven kryssat i mer än en ruta vid någon av deluppgifterna, räknas detta som ett ogiltigt svar på deluppgiften.

Uppgift 5

Uppgiftsformulering

Argumentera för att det kan vara både ansvarsfullt och oansvarigt av Snowden, att lämna ut den topphemliga informationen.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar genom att föra *enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/ välutvecklade och väl* underbyggda resonemang och använda etiska begrepp och modeller på ett *i huvudsak/ relativt väl/ väl* fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevanta argument
- exempel, förklaringar och/eller konsekvenser
- problematisering

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven anger antingen minst ett relevant argument för att det kan vara ansvarsfullt eller minst ett relevant argument för att det kan vara oansvarigt att lämna ut dokumenten	Eleven anger både minst ett relevant argument för att det kan vara ansvarsfullt och minst ett relevant argument för att det kan vara oansvarigt att lämna ut dokumenten	Eleven anger både minst ett relevant argument för att det kan vara ansvarsfullt och minst ett relevant argument för att det kan vara oansvarigt att lämna ut dokumenten
och	och	och
argumentet förtydligas med ett exempel, en förklaring eller en konsekvens.	minst ett av argumenten förtydligas med minst två exempel, förklaringar och/eller konsekvenser.	båda argumenten förtydligas med minst två exempel, förklaringar och/eller konsekvenser
		och
		eleven problematiserar t.ex. genom att visa på svårigheter att ta ställning i frågan.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Det Snowden gjorde var extremt oansvarigt då han helt bryter mot alla de regler och avtal som han gått med på för att få ha detta ansvar som han har fått tillgivet i sin plikt. Han har helt enkelt förrådigt NSA och till och med hela USA. Men samtidigt så tar han ju ett ansvar (som han egentligen inte har) mot folket i USA.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven anger som argument för att det var oansvarigt att lämna ut dokumenten att Snowden "...bryter mot alla de regler och avtal som han gått med på...". Argumentet förtydligas med att han bryter mot sin plikt och därmed förräder sitt land. Eleven nämner även att det är ansvarsfullt men anger inget tydligt argument för detta.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

1. Snowden gjorde det rätta, det som varje människa har rätt att veta. Du ska ha rätten att inte bli övervakad. Speciellt i ett land som säger att frihet är det viktigaste som finns. Det han gjorde skakade inte bara USA utan också hela världen och övervakningsfrågan blev den stora diskussionen. Bakslaget blev hur rädda folk blev för nsa och andra statliga övervakningsföretag och att folk gick in i hysteri angående övervakning. Vilket kanske var oansvarigt. I slutändan tycker jag Snowden gjorde det ansvariga genom att stå upp för de mänskliga rättigheterna.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven anger som argument för att det var ansvarsfullt att lämna ut dokumenten att det är något "...som varje människa har rätt att veta.". Argumentet förtydligas med att "Du ska ha rätten att inte bli övervakad." samt att frihet är något som betonas i USA och att han stod "upp för de mänskliga rättigheterna."

Som argument för att det var oansvarigt anger eleven att det skapade rädsla för NSA. Det argumentet förtydligas inte.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Det Snowden gjorde var oansvarigt för att han i och med sin ställning på NSA antagligen hade strikt tystnadsplikt, och när han då börjar sprida hemligstämplad information så raseras förtroendet hos myndigheterna kanske inte bara mot honom, utan även mot resten av de anställda eftersom att han kan ha triggat igång en slags idé som andra kan ta efter. Om en människa missbrukar tilliten på detta sätt, hur ska man då veta vilka som kan hantera informationen och uppgifterna man arbetar med? I detta fall kan det han gav ut komma att vara något som kunde vara bra att andra fick veta med tanke på att man inkräktat på en persons egna personliga rättigheter. Det handlade bland annat om privatpersoner. Det Snowden gav ut uppmärksammade världen om att personlig trygghet stod på spel och att man inte kan lita på alla varje gång. Det han gjorde var alltså ansvarsfullt på det sättet att anledningen till att han gav ut det kan ha varit för att han visade hänsyn till "mänskliga rättigheter". Men något man ska fråga sig var om han spred detta för att han ville få ut något utav det, troligtvis pengar. Oturligt nog var det inte riktigt så hans resa slutade trots allt. Det är väldigt svårt att säga om det var rätt eller fel med tanke på att det är så många faktorer som pekar åt båda hållen och att det är svårt att veta utan att vara tillräckligt insatt.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven anger som argument för att det var oansvarigt att lämna ut dokumenten att Snowden, *"...i och med sin ställning på NSA antagligen hade strikt tystnadsplikt..."* och förtydligar argumentet genom att resonera kring vilka konsekvenser handlingen fick. En konsekvens som lyfts fram är att förtroendet för honom *"raseras"*. En annan konsekvens handlar om att även förtroendet för myndigheter och dess anställda *"raseras"*.

Som argument för att det var ansvarsfullt anger eleven att *"...han visade hänsyn till "mänskliga rättigheter"."* Argumentet förtydligas med förklaringar. En förklaring som lyfts fram handlar om att det läckta materialet visar att privatpersoners rättigheter kränkts. En annan förklaring handlar om att han gjorde världen uppmärksam på att man inte kan lita på alla.

Eleven problematiserar genom att visa på att det är svårt att avgöra då vi inte med säkerhet vet skälet till varför han gjorde det och att det är så många faktorer som påverkar, faktorer som vi dessutom inte har tillräckliga kunskaper om.

Uppgift 6

Uppgiftsformulering

- Från vilka världsreligioner är nedanstående texter hämtade?
- Vilken religiös handling eller grundtanke är kopplad till varje text?

Rätta svar

	Textutdrag	Världsreligion	Handling/grundtanke
Ex.	"...och ni får äta och dricka till dess den vita strimman av gryningsljuset kan urskiljas mot nattens mörker. Återuppta då /.../ och håll den tills natten faller på. Men undvik beröring med dem då ni drar er tillbaka till moskén för meditation."	<i>islam</i>	<i>Ramadan</i>
a)	"Sedan tog han ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Detta är min kropp som blir offrad för er. Gör detta till minne av mig". Efter måltiden tog han på samma sätt bågaren och sade: "Denna bågare är det nya förbundet genom mitt blod, som blir utgjutet för er"..."	<i>kristendom</i>	<i>nattvard</i>
b)	"Och [minns att] vi gjorde Helgedomen till en samlingsplats för människorna och en fristad [för förföljda]. Välj därför platsen där Abraham [en gång] stod för er bön. Och vi gav Abraham och Ismael uppdraget att rena Helgedomen för dem som skall vandra runt den, ..."	<i>islam</i>	<i>vallfärden</i>
c)	"Du skall inte äta något avskyvärt /.../: kamelen, haren och klippgrävlingen, ty de idisslar men har inga klövar, det skall vara orent för er, samt svinet, ty det har visserligen helt kluvna klövar men idisslar inte, det skall vara orent för er." "Du skall inte koka en killing i moderns mjölk."	<i>judendom</i>	<i>kosher</i>
d)	"Somliga återföds som människor; de som gör ont kommer till helvetet; de goda kommer till himlen; de som är fria från störningar uppnår Nirvana."	<i>buddhism</i>	<i>reinkarnation</i>

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har *grundläggande/goda/mycket goda* kunskaper om kristendomen och de andra världsreligionerna och visar det genom att *beskriva/förklara och visa på samband mellan/förklara och visa på samband och generella mönster* kring centrala tankegångar, urkunder och konkreta religiösa uttryck och handlingar inom religionerna.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
3-5 rätt	6-8 rätt	
Kommentar: Om eleven fyllt i mer än ett ord i rutan räknas det som ett felaktigt svar på deluppgiften.		

Uppgift 7

Uppgiftsformulering

Enligt Jonas Gardell lever och tror inte alla anhängare inom en och samma religion likadant. Argumentera för att Gardells påstående stämmer genom att använda tre exempel fördelade på minst två religioner. Fördjupa dina exempel. Använd gärna några av orden i rutan i din argumentation.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- en argumentation utifrån olika världsreligioner
- relevanta förklaringar eller exempel
- fördjupade förklaringar eller exempel

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven tar upp en världsreligion i sin argumentation och ger minst ett relevant exempel eller en relevant förklaring från denna religion	Eleven tar upp minst två olika världsreligioner i sin argumentation och ger minst två relevanta exempel/förklaringar fördelade på religionerna	Eleven tar upp minst två olika världsreligioner i sin argumentation och ger minst tre relevanta exempel/förklaringar fördelade på religionerna
eller	varav	och
eleven utgår från världsreligionerna och ger ett relevant exempel eller en relevant förklaring som inte är tydligt kopplat till en specifik religion.	ett exempel eller en förklaring fördjupas.	samtliga tre exempel/förklaringar fördjupas.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Enligt mig så tror jag inte att alla tror likadant precis som Gardell skriver. Det kan vara tolkningen eller inriktningen men jag tror mest att det är traditionen. Alla muslimer följer t.e.x. inte alla regler om kläder och mat för att de har olika traditioner och det är likadant med kristendomen och andra religioner. Andra kanske har stränga regler och andra inte, det beror på hur man läser de heliga böckerna.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven tar upp islam i sin argumentation och ger som exempel att alla inom en viss religion inte lever efter samma regler och att det i första hand handlar om traditioner. Det kan gälla regler som berör mat och kläder. Skillnaderna beror på hur man tolkar de heliga skrifterna. Kristendomen och "andra" nämns men det tillförs inte något nytt exempel.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Man kan inte säga att anhängare av samma religion tror och lever likadant. Ett exempel som motbevisar att alla lever och tror likadant är kristendomen med dess olika inriktningar och tolkningar. De största riktningarna är katolsk-, protestantisk- och ortodox kristendom ingen från de inriktningarna lever på samma sätt som någon från en av de andra inriktningarna. I islam finns det inte heller bara en inriktning men flera exempelvis sunni och shia där man har olika tolkningar av samma grund/bas tankar.

Det är inte bara religionsinriktning som skapar skillnader mellan en religions inriktning utan även var på jorden man bor. Bor man som kristen i Sverige är man troligtvis mindre "extremt" troende än en kristen i USA. Jag menar inte att man inte tror i Sverige men att man inte visar det lika mycket som i USA genom att gå i kyrkan varje söndag och att be bordsbön / (vilket inte alla amerikaner gör) men det är mer accepterat i USA än i Sverige.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven tar upp två religioner i sin argumentation, kristendom och islam, och ger sammanlagt tre relevanta exempel. De två första handlar om att det finns olika inriktningar inom båda religionerna. Inriktningarna nämns vid namn, men det förklaras ingenting om skillnader i hur man tror och lever. De exemplen bedöms därför inte vara fördjupade.

Exemplet som utgår från var man bor är fördjupat genom det konkreta exemplet med kyrkobesöket och att det snarare handlar om skillnad i handling än graden av tro, "Jag menar inte att man inte tror i Sverige men att man inte visar det lika mycket som i USA...".

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Många religiösa försöker leva efter de heliga skrifterna, exempelvis Bibeln eller Koranen, men eftersom de kan tolkas på många olika sätt kan många som tillhör samma religion leva väldigt olika. Eftersom de heliga skrifterna är så gamla tycker många också att man inte kan leva helt enligt dem eftersom tiderna förändras. Även de som vill följa Bibeln helt kan leva olika eftersom det finns många historier och regler som kan tolkas på flera sätt. Detta gör att det skapas olika inriktningar inom religionerna. Ett exempel är Kristendomen där man kan vara både protestantisk och ortodox. Var man bor kan också påverka, eftersom det finns olika traditioner m.m. på olika ställen. Att veta att alla inom samma religion inte tänker likadant är viktigt. En anledning är att det finns många religiösa terrorister som tillhör t.ex. Islam som säger att de dödar för att hjälpa sin gud eller hamna i paradiset. Att vissa muslimer tänker så betyder inte att alla håller med dem eller tänker lika. De flesta gör inte det. Detsamma gäller Kristendomen, det finns de som tycker att vara homosexuell enligt Bibeln är onaturligt, men det finns också homosexuella kristna. Mycket har också förändrats med tiden. Förr trodde många kristna att om något dåligt hände, att man t.ex. blev sjuk, var det Guds straff. Det finns fortfarande de som tror det men inte lika många.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven tar upp två religioner i sin argumentation, kristendom och islam, och ger sammanlagt flera relevanta, fördjupade exempel. Det första exemplet handlar om tolkning av Bibeln och Koranen. Exemplet fördjupas genom att peka på att många tycker att det inte går att följa de gamla texterna då tiderna förändras. Dessutom pekar eleven på att även de som verkligen vill följa Bibeln helt måste tolka den, vilket leder till olika inriktningar.

Även det andra exemplet fördjupas. Det handlar om religion och terrorism, där exempel tas från islam om att det finns terrorister som har extrema tankar, men att det inte alls gäller alla muslimer. Det tredje exemplet fördjupas också. Det handlar om olika sätt att se på homosexualitet inom kristedomen och hur synen på frågan förändrats över tid.

Uppgift 8

Uppgiftsformulering

Argumentera med hjälp av två etiska modeller om Rosa Parks gjorde rätt och/eller fel när hon vägrade att resa på sig under bussresan. Förtydliga varje argument med två exempel, förklaringar eller konsekvenser.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar genom att föra *enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/ välutvecklade och väl* underbyggda resonemang och använda etiska begrepp och modeller på ett *i huvudsak / relativt väl/väl* fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- användning av etiska modeller
- relevanta argument
- argument som förtydligas
- problematisering

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven använder sig av en korrekt uppfattad etisk modell	Eleven använder sig av två korrekt uppfattade etiska modeller	Eleven använder sig av två korrekt uppfattade etiska modeller
och	och	och
anger minst ett relevant argument för att Rosa Parks gjorde rätt eller fel	anger minst två relevanta argument för att Rosa Parks gjorde rätt eller fel	anger minst två relevanta argument för att Rosa Parks gjorde rätt eller fel
varav	varav	och
minst ett av argumenten förtydligas med ett exempel, en förklaring eller en konsekvens.	minst ett av argumenten förtydligas med minst två exempel, förklaringar eller konsekvenser.	båda argumenten förtydligas vardera med minst två exempel, förklaringar eller konsekvenser
		och
		problematiserar genom att visa att en etisk modell kan användas för att argumentera för olika ståndpunkter i en och samma fråga.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Enligt en pliktetiker hade det nog varit fel eftersom Rosa Parks bröt mot lagen att vita bestämde över svarta. Men för en konsekvensetiker hade det förmodligen varit ok bara hon visste vad konsekvenserna var. Eftersom det hon gjorde var rätt, även fast lagen inte tydde det, så hade en sinnelagsetiker förmodligen tycket att det var rätt av Rosa. Jag levde inte under det århundradet, jag föddes på 2000-talet och för mig har det alltid varit självklart att alla människor är lika värda.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven använder sig av en korrekt uppfattad etisk modell, pliktetik. Eleven anger ur ett pliktetiskt perspektiv ett relevant argument för att Rosa Parks gjorde fel, "...eftersom Rosa Parks bröt mot lagen...". Argumentet förtydligas med att "...vita bestämde över svarta...". Ytterligare två modeller nämns, men det framgår inte att de är korrekt uppfattade.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

En konsekvensetiker menar troligen att hon gjorde rätt eftersom det ledde till en bra konsekvens. I och med att hon satte kvar och vägrade flytta på sig tillförde hon protester som förmodligen inte annars skulle ha tagits upp. Det var rätt för det är hemsamt att behandla folk olika bara på grund av hudfärg. Protesterna ledde till att lagarna ändrades till bättre och därför blev det en god konsekvens.

Om det är rätt eller fel att bryta mot lagen som Rosa Parks gjorde kan man diskutera. En pliktetiker skulle antagligen säga att hon gjorde fel eftersom att det hon gjorde medförde att hon bröt mot en lag. En pliktetiker följer lagarna oavsett vilken konsekvens de ger.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven använder sig av två korrekt uppfattade modeller, konsekvensetik och pliktetik.

Eleven inleder med det konsekvensetiska perspektivet där argumentet handlar om att hon gjorde rätt för att det ledde till en bra konsekvens. Argumentet förtydligas med två exempel/förklaringar. Den första förklaringen beskriver hur Rosa Parks med sin handling tillförde "...protester som förmodligen inte annars skulle ha tagits upp.". Den andra förklaringen handlar om att "Protesterna ledde till att lagarna ändrades till bättre...".

Eleven fortsätter med det pliktetiska perspektivet där argumentet handlar om att handlingen är fel eftersom kvinnan bryter mot lagen. Det andra argumentet förtydligas med ett exempel, "En pliktetiker följer lagarna oavsett vilken konsekvens de ger.". Ingen modell används för att visa att en etisk modell kan användas för att argumentera för olika ståndpunkter i en och samma fråga.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Pliktetiker kan tycka att Rosa Parks gjorde både rätt och fel genom att bryta lagen. Rätt eftersom hon stod upp för mänskliga rättigheter (som alla har rätt till) och inte accepterade att människor behandlades olika på bussen och fel för att hon bröt mot lagen i landet.

En konsekvensetiker kan också anse att hon gjorde både rätt och fel. Fel eftersom följderna av hennes handling kunde lett till fängelse eftersom vita knappt hade någon medkänsla eller respekt för mörkhyade på den här tiden. Rätt eftersom hennes handling och gripande ledde till protester som ett år senare skulle leda till att domstolen beslutar att det inte är rätt att behandla mörkhyade annorlunda på bussar. Så hennes handling bidrog till att öka mörkhyades rättigheter i samhället.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven använder sig av två korrekt uppfattade etiska modeller, konsekvensetik och pliktetik.

Eleven anger relevanta argument ur ett pliktetiskt perspektiv. Dels att Rosa Parks gjorde fel som bröt mot lagen och dels att hon gjorde rätt. Att hon gjorde rätt förtydligas med två exempel/förklaringar. Den första förklaringen som tas upp handlar om att Rosa Parks "... stod upp för mänskliga rättigheter (som alla har rätt till)...". Den andra förklaringen handlar om att hon "...inte accepterade att människor behandlades olika på bussen...".

Eleven anger även relevanta argument ur ett konsekvensetiskt perspektiv. Eleven lyfter först fram ett argument för att Rosa Parks gjorde fel eftersom handlingen riskerade att leda till negativa konsekvenser, att hon kunde ha hamnat i fängelse. Detta argument förtydligas med ett exempel/förklaring, "...eftersom vita knappt hade någon medkänsla eller respekt för mörkhyade på den här tiden."

Sedan lyfter eleven fram argument för att Rosa Parks gjorde rätt eftersom det leder till positiva konsekvenser. Detta argument förtydligas med två förklaringar/konsekvenser. Eleven lyfter först fram en förklaring, "... domstolen beslutar att det inte är rätt att behandla mörkhyade annorlunda på bussar.". Därefter tar eleven upp en konsekvens, "Så hennes handling bidrog till att öka mörkhyades rättigheter i samhället."

Eleven problematiserar genom att visa att en etisk modell kan användas för att argumentera för olika ståndpunkter. Ur såväl ett pliktetiskt som ett konsekvensetiskt perspektiv argumenterar eleven för att Rosa Parks gjorde både rätt och fel.

Uppgift 9

Uppgiftsformulering deluppgift a

Nedan ser du två meningar som handlar om källor. Avsluta meningarna genom att fylla i de tomma raderna.

(a) Det är oftast en nackdel att bara använda en källa i ett skolarbete för att...

Exempel på rätta svar deluppgift a

- "...*då kan man inte jämföra med andra källor och se om det är fel.*"
- "...*för att man bara får en slags information.*"
- "...*alla källor har olika innehåll, och om man då samlar information från många olika källor blir innehållet bredare och bättre.*"

Uppgiftsformulering deluppgift b

(b) Du kan hitta helt olika information om en religiös konflikt i olika källor för att...

Exempel på rätta svar deluppgift b

- "...*personen som skrivit informationen skriver ju bra saker om "sin" egna sida och lite sämre om de andras.*"
- "...*de är skrivna av olika personer som ser saken på olika sätt.*"
- "...*man tänker och ser saker på olika sätt beroende på vilken sidan man är på i konflikten.*"

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan söka information om religioner och andra livsåskådningar och använder då olika typer av källor på ett *i huvudsak/ relativt väl/ väl* fungerande sätt samt för *enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/ välutvecklade och väl* underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevanta motiveringar

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven anger en relevant motivering till minst en av de två oavslutade meningarna.		

Uppgift 10

Bedömningen av deluppgift a, b och c vägs ihop.

Uppgiftsformulering deluppgift a

Vilka olika religioner/livsåskådningar är det troligast att Rickard, Kim, Mona, Sara och Alexander tillhör? Markera ditt val genom att sätta ett kryss i rätt ruta. En religion blir över.

Rätta svar deluppgift a

	Kristendom	Islam	Judendom	Hinduism	Buddhism	Ateism
Rickard						X
Kim					X	
Mona		X				
Sara				X		
Alexander	X					

Uppgiftsformulering deluppgift b

Varför är västra muren/klagomuren i Jerusalem en viktig böneplats inom judendomen? Kryssa endast i ett alternativ.

Rätt svar deluppgift b

Det var där det gamla templet låg, judendomens heligaste byggnad.

Uppgiftsformulering deluppgift c

Varför ber man vänd mot Mecka inom islam? Kryssa endast i ett alternativ.

Rätt svar deluppgift c

För att Abraham byggde/återuppbyggde Kaba där.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har *grundläggande/goda/mycket goda* kunskaper om kristendomen och de andra världsreligionerna och visar det genom att *beskriva/förklara och visa på samband mellan/ förklara och visa på samband och generella mönster kring* centrala tankegångar, urkunder och konkreta religiösa uttryck och handlingar inom religionerna.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
4-5 rätt	6-7 rätt	
Kommentar: Med fem kryss i tabellen på deluppgift (a) och två korrekta svarsalternativ på deluppgift (b) och (c) kan eleven totalt få sju rätt på uppgiften. Om eleven kryssat i mer än fem rutor på deluppgift (a), räknas detta som ett ogiltigt svar på deluppgiften. Om eleven kryssat i mer än ett alternativ på deluppgift (b) eller (c) räknas detta som ett ogiltigt svar.		

Uppgift 11

Uppgiftsformulering

Argumentera för och emot följande påstående om frihet:

Människor har frihet att själva bestämma hur deras liv ska se ut.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan också föra *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om hur livsfrågor skildras i olika sammanhang och hur identiteter kan formas av religioner och andra livsåskådningar på ett sätt som *till viss del för resonemanget framåt/ för resonemanget framåt/för resonemanget framåt och fördjupar eller breddar det*.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevanta argument
- exempel, förklaringar och/eller konsekvenser
- problematisering

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven för resonemanget framåt genom att argumentera för att vi antingen har eller inte har frihet att själva bestämma hur våra liv ska se ut	Eleven för resonemanget framåt genom att både argumentera för att vi har och inte har frihet att själva bestämma hur våra liv ska se ut	Eleven för resonemanget framåt genom att både argumentera för att vi har och inte har frihet att själva bestämma hur våra liv ska se ut
och	och	och
anger minst ett relevant argument som förtydligas med ett exempel, en förklaring eller en konsekvens	anger minst ett relevant argument som förtydligas med ett exempel, en förklaring eller en konsekvens	anger minst två relevanta argument som båda ska förtydligas med minst två exempel, förklaringar och/eller konsekvenser
	och	och
	anger minst ett annat relevant argument som förtydligas med minst två exempel, förklaringar och/eller konsekvenser.	
		problematiserar genom att använda olika perspektiv, t.ex. rik/fattig, ung/gammal eller pojke/flicka.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg nivå E

Vi människor har frihet att bestämma hur våra liv ska se ut för att våra egna handlingar formar våra liv och ingen annan oftast. Man kan välja hur bra man vill att det skall gå i skolan till exempel och vad man vill jobba med.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven argumenterar för att vi har frihet att bestämma över hur våra liv ska se ut. Ett argument som förs fram är "... att våra egna handlingar formar våra liv...". Det förtydligas med en förklaring om att "Man kan välja hur bra man vill att det skall gå i skolan till exempel och då blir det lättare att få välja vad man vill jobba med".

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Vi människor har rätt att bestämma hur vi vill att våra liv ska se ut därför att enligt FN:s allmänna deklaration om de mänskliga rättigheterna har alla rätt att bestämma över sin egen kropp och alla har rätt till frihet. Vi är alla intelligenta individer av samma slag och därför ska alla ha samma rättigheter.

Det finns självklart situationer som hindrar en från att bestämma över sig själv i detta fallet tänker jag främst på diktatur och religion. Till exempel så hindrar diktatur en att bestämma över sig själv genom att det är en person som bestämmer över alla. Sedan har vi också religionen som kan förbinda dig från att bestämma själv. Till exempel i vissa lägen finns det situationen där kvinnor inom islam inte får klä sig hur de vill.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven argumenterar för att vi har frihet att bestämma över hur våra liv skall se ut genom att hänvisa till FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Eleven argumenterar även för att vi inte har frihet att bestämma hur våra liv ser ut, "Det finns självklart situationer som hindrar en från att bestämma över sig själv i detta fallet tänker jag främst på diktatur och religion."

Argumentet för att vi inte har frihet att bestämma hur våra liv ser ut förtydligas med två exempel/förklaringar. Det första exemplet handlar om diktatur, "Till exempel så hindrar diktatur en att bestämma över sig själv genom att det är en person som bestämmer över alla.". Det andra exemplet som tas upp handlar om religion, "Till exempel i vissa lägen finns det situationen där kvinnor inom islam inte får klä sig hur de vill."

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Vi har både ansvar och förpliktelser i våra liv, därför är vi oftast inte helt fria att välja att göra vad vi vill, när vi vill och leva på det sätt som vi vill. Det finns dels lagar och krav så som t.ex. arbeten/skolan som vi borde/ "måste" följa, och sedan finns det andra påtryckningar och mönster som vår omgivning "hjärntvättar" oss till att prioritera och värdera högt i våra liv. Detta är även olika för till exempel män och kvinnor och om du är barn eller vuxen. Vuxna har mer frihet än barn och i många länder har män mer frihet än kvinnor.

Vi kan å andra sidan bestämma hur våra liv skall se ut utöver våra förpliktelser eftersom vi lever i ett fritt land. Vi kan välja om vi vill syssla med någon sport (spelar ingen roll om man är tjej eller kille) eller tillhöra den religion vi vill.

Mycket styrs alltså av att vår omgivning har satt upp för "levnadsregler" men vi kan både välja att leva utöver reglerna och göra annat på "fritiden" eller att leva annorlunda som t.ex. muslim och följa även deras regler. Vi kan välja små saker som i det stora hela binder ihop våra liv även om "större beslut" styr en del av våra förutsättningar.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven argumenterar för att vi inte har frihet att bestämma över hur våra liv skall se ut genom att hänvisa till *"ansvar och förpliktelser"*. Argumentet förtydligas genom att eleven tar upp flera exempel/förklaringar. Det första exemplet som tas upp handlar om lagar. Det andra exemplet som tas upp handlar om olika krav från vår omgivning, exempelvis arbete och skola. Det tredje exemplet som tas upp handlar om att det kan finnas skillnader vad gäller frihet, dels mellan vuxna och barn och dels mellan män och kvinnor.

Eleven argumenterar även för att vi har stor frihet, *"Vi kan å andra sidan bestämma hur våra liv skall se ut utöver våra förpliktelser eftersom vi lever i ett fritt land."* Argumentet förtydligas genom att eleven tar upp två exempel/förklaringar. Det första exemplet som tas upp handlar om att vi får syssla med vilken sport vi vill oavsett kön. Det andra exemplet som tas upp handlar om att vi i Sverige har religionsfrihet.

Båda argumenten innehåller minst två exempel/förklaringar.

Eleven problematiserar genom att använda olika perspektiv och hänvisar till att graden av frihet kan variera beroende på kön eller ålder.

Delprov B - bedömningsanvisningar

Uppgift 12

Uppgiftsformulering och rätta svar

Läs brevet och skriv sedan ner två av faktafenen.

Rätta svar

Hon ber **sex** gånger om dagen

Fatima äter inte **nötkött** på grund av sin religion.

...meddelar böneutropare från **kyrktorn**...

Veckans viktigaste bön är **söndagsbönen**.

...flyttade från Mecka till **Damaskus**

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har *grundläggande/goda/mycket goda* kunskaper om kristendomen och de andra världsreligionerna och visar det genom att *beskriva/förklara och visa på samband mellan/förklara och visa på samband och generella mönster kring* centrala tankegångar, urkunder och konkreta religiösa uttryck och handlingar inom religionerna.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven har skrivit två av faktafenen i texten.		

Uppgift 13

Uppgiftsformulering och rätta svar

Inom vilken/vilka religioner finns nedanstående levnadsregler/riter? Markera med ett eller flera kryss. Du får max sätta ut 17 kryss.

Nedanstående levnadsregler eller riter finnsinom kristendomen	...inom judendomen	...inom islam	...inte inom någon av de tre religionerna
a) bat-mitzva		X		
b) bön	X	X	X	
c) Ramadan			X	
d) sista smörjelsen	X			
e) dop	X			
f) puja				X
g) bikt	X			
h) manlig omskärelse		X	X	
i) böneutrop			X	
j) sharia			X	
k) sabbat		X		
l) trosbekännelse	X	X	X	

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
7-11 rätt	12-14 rätt	15-17 rätt
Kommentar: Om eleven kryssat i fler rutor än vad som anges i facit vid någon av raderna, räknas detta som ett ogiltigt svar på deluppgiften. Dvs. om eleven exempelvis markerar två rutor där en ska markeras blir det inget poäng på den raden. Om eleven däremot markerat för få kryss på raden får eleven poäng för det korrekta alternativ som markerats.		

Uppgift 14

Uppgiftsformulering

"I böcker, filmer och dataspel är personerna **alltid** antingen goda eller onda."

Resonera om påståendet i rutan ovan både kan stämma och inte stämma.

Skriv om **två olika medier**: böcker, film, TV-program, musik, tidningar eller data-/TV-spel.

Ge minst två exempel för varje medieform.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan också föra *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om hur livsfrågor skildras i olika sammanhang och hur identiteter kan formas av religioner och andra livsåskådningar på ett sätt som *till viss del för resonemanget framåt/ för resonemanget framåt/för resonemanget framåt och fördjupar eller breddar det*.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- förklaring om påståendet stämmer eller/och inte stämmer
- exemplifiering från olika medieformer
- problematisering

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven för resonemanget framåt genom att förklara att påståendet i rutan antingen stämmer eller inte stämmer	Eleven för resonemanget framåt genom att förklara att påståendet i rutan både stämmer och inte stämmer	Eleven för resonemanget framåt genom att förklara att påståendet i rutan både stämmer och inte stämmer
och	och	och
ger minst ett relevant exempel från minst en medieform, t.ex. film eller musik.	ger minst två relevanta exempel från minst en medieform, t.ex. film och musik.	ger minst två relevanta exempel från vardera minst två medieformer, t.ex. film och musik
		och
		problematiserar genom att visa på att det inom en och samma medieform, finns olika skildringar av människor, en del är enkla och andra komplexa.
Kommentar: När eleven ska ange exempel från olika medieformer kan det ske på två olika sätt. Antingen sker det på ett konkret sätt i form av att exempelvis en film-/boktitel anges eller så används exempel av mer generell karaktär.		

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Jag tycker att det stämmer. De spel jag har spelat, böckerna jag har läst osv brukar alltid ha något med gott och ont. Ett exempel är spelet Supermario då du är en god rörmokare vars jobb är att rädda en prinsessa från en ond drake och hans armé. I ett spel ökar spänningen om du har det goda och det onda.

Bedömningskommentar till exemplet

I sitt svar förklarar eleven att påståendet stämmer. Eleven ger ett relevant exempel på detta från en medieform, TV-spel, "Ett exempel är spelet Supermario då du är en god rörmokare vars jobb är att rädda en prinsessa från en ond drake och hans armé."

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Påståendet i rutan stämmer. För att i böcker, filmer och datorspel så har man väldigt tydliga roller. Det är för att man lätt ska kunna förstå handlingen och lätt lära känna personerna. Som i Snövit, Snövit är god och snäll. Det märks tidigt i sagan. När hon kommer till dvärgarnas hus så börjar hon och städa. Man kan även se i många filmer att de goda är oftast vackra, medans de onda är fula. Jag tror att det är så eftersom vi människor tänker oftast på utseenden. Om en god person ser bra ut så är det lätt att tycka om den medans om en ond person ser ful ut så är det lättare att inte tycka om den. I filmen om Snövit så är den onda häxan ful och den goda Snövit vacker. Å andra sidan så stämmer inte uttrycket i rutan. Eftersom att ibland så kan uppfattningen ändras. Till exempel att en ond person i en saga ibland göra någonting bra. Då börjar man undra om det verkligen är han/hon som är boven.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven för resonemanget framåt genom att förklara att påståendet i rutan både stämmer och inte stämmer utifrån en medieform, sagan.

I sin förklaring ger eleven ett relevant exempel som handlar om att påståendet stämmer, "Som i Snövit, Snövit är god och snäll. Det märks tidigt i sagan. När hon kommer till dvärgarnas hus så börjar hon och städa."

I sin förklaring ger eleven ett relevant exempel som handlar om att påståendet inte stämmer, "Till exempel att en ond person ibland gör någonting bra. Då börjar man undra om det verkligen är han/hon som är boven."

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

I många barnböcker/sagor delas karaktärerna in i goda och onda. Det finns dessutom en ond stereotyp (styvmamman, ful, maktgalen) och en god stereotyp (väldigt snäll/oskyldig, ofta liten – typ David från David och Goliat, smart). I böcker för äldre personer och i filmer mm är karaktärerna dock ofta mer komplexa. En karaktär utför ofta både handlingar som betraktas som goda och onda. I datorspel är det nog mer sanningsenligt att påstå att karaktärer delas in i onda och goda – även om det självklart finns undantag. Typiskt exempel: Super Mario – god, Bowser – ond.

Sedan kan ju godhet/ondska diskuteras. Vad innebär det att vara god respektive ond? Är en god någon som alltid tänker på andra och aldrig på sig själv? Är man ond om man inte vågar säga ifrån när något ofördelaktigt händer? Jag tycker inte att man kan säga att alla karaktärer antingen är onda eller goda eftersom båda är så pass komplicerade. Ett bevis på att filmkaraktärer kan vara både onda och goda på samma gång är Severus Snape i Harry Potter. Han misshandlar sina elever psykiskt och är en rent taskig lärare men riskerar livet varje dag för att skydda Harry/ den goda sidan. Samtidigt kan man ju säga att tex Bondfilmerna är rätt svartvita med tydliga goda och onda karaktärer.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven för resonemanget framåt genom att förklara att påståendet i rutan både stämmer och inte stämmer. I sin förklaring ger eleven flera relevanta exempel som handlar om att påståendet stämmer. Det första exemplet handlar om den onda styvmamman i Askungen. Det andra exemplet handlar om hjälten David i berättelsen om David och Goliat. Det tredje exemplet handlar om datorspel, *"I datorspel är det nog mer sanningsenligt att påstå att karaktärer delas in i onda och goda – även om det självklart finns undantag. Typiskt exempel: Super Mario – god, Bowser – ond."*

I sin förklaring ger eleven två exempel som handlar om att påståendet inte stämmer. Dels ger eleven ett exempel av mer generell karaktär, *"I böcker för äldre personer och i filmer mm är karaktärerna dock ofta mer komplexa. En karaktär utför ofta både handlingar som betraktas som goda och onda."* och dels ett konkret exempel från en film/bok, *"Ett bevis på att filmkaraktärer kan vara både onda och goda på samma gång är Severus Snape i Harry Potter."*

Eleven problematiserar genom att visa på skillnader inom en och samma medieform: film. I Bondfilmerna är karaktärerna antingen goda eller onda, medan karaktärer i filmerna med Harry Potter är mer komplexa och kan därmed vara både goda och onda.

Uppgift 15

Uppgiftsformulering och rätta svar

Läs påståendena a – o. Markera om påståendet stämmer eller inte stämmer genom att sätta ett kryss per påstående. Fler än ett kryss per påstående gör svaret ogiltigt. Tänk ur ett källkritiskt perspektiv.

Påstående	Stämmer	Stämmer inte
a) En nyare källa är alltid mer trovärdig än en äldre.		x
b) En källa kan samtidigt vara både användbar och oanvändbar beroende på vad du ska skriva om i ditt arbete.	x	
c) Information från internet kan vara lika bra som information från läroböcker.	x	
d) Ett fotografi på kastlösa/daliter som ber i Indien är alltid en bättre källa än en text som beskriver samma sak.		x
e) Muntliga religiösa berättelser kan förändras över åren när de berättas från person till person.	x	
f) Det är oftast bättre att använda sig av flera källor istället för att bara använda sig av en källa.	x	
g) En källa som ett barn har skrivit är alltid mindre trovärdig än en text som en vuxen skrivit.		x
h) Det är svårt att dra slutsatser om hur hinduer lever utifrån en enda persons version.	x	
i) Förstahandsinformation är utan undantag bättre än information man får i andra hand.		x
j) Eftersom evangelierna skrevs av olika personer och beskriver samma händelser så är de sanna.		x
k) Wikipedia är alltid en dålig källa om man ska skriva ett arbete i religionskunskap.		x
l) Bibeln går att tolka på olika sätt.	x	
m) En icke-troende person kan oftast ses som mer objektiv när han/hon talar om religion än en troende, därför är en icke-troende person alltid en bättre källa till information om religion.		x
n) En hemsida som uppdateras en gång i veckan är en säker källa enbart på grund av att den uppdateras så ofta.		x
o) En extremistorganisations hemsida är aldrig användbar när du ska skriva ett skolarbete.		x

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan söka information om religioner och andra livsåskådningar och använder då olika typer av källor på ett *i huvudsak/ relativt väl/ väl* fungerande sätt samt för *enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/välutvecklade och väl* underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
9-12 rätt	13-15 rätt	

Uppgift 16

Uppgiftsformulering och rätta svar

Hur påverkas Suwats identitet av religionen? Ge två exempel från texten om Suwat!

Följande exempel är korrekta:

- Ett exempel på detta är hur religionen påverkar mina värderingar.
- Däremot har jag fått lära mig att alltid försöka att tänka och göra gott.
- Jag försöker vara en bra människa och behandla andra människor väl.
- Därför äter jag och min familj inte så ofta kött.
- Jag mediterar för att stanna upp och fundera på vad som är viktigt i livet.
- Det minskar mitt begär efter materiella saker, vilket gör mig både lugn och avstressad.
- Genom min tro känner jag mig trygg i svåra situationer.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan också föra *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om hur livsfrågor skildras i olika sammanhang och hur identiteter kan formas av religioner och andra livsåskådningar på ett sätt som *till viss del för resonemanget framåt/för resonemanget framåt/för resonemanget framåt och fördjupar eller breddar det.*

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
1-2 rätt		

Uppgift 17

Uppgiftsformulering

Hur kan identiteten hos en tonåring påverkas på olika sätt av en religion? Välj en religion att utgå ifrån, dock ej buddhismen. Resonera!

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan också föra *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om hur livsfrågor skildras i olika sammanhang och hur identiteter kan formas av religioner och andra livsåskådningar på ett sätt som *till viss del för resonemanget framåt/ för resonemanget framåt/för resonemanget framåt och fördjupar eller breddar det.*

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- resonemang kring hur identitet kan kopplas till konkreta områden som har med religion att göra
- övergripande resonemang kring hur identitet kan kopplas till abstrakta områden som har med religion att göra
- problematisering

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven för ett resonemang kring hur identitet kan kopplas till minst ett konkret område (t.ex. klädsel, mat, traditioner, gärningar) som har med religion att göra, där kopplingen inte behöver vara tydligt uttryckt	Eleven för ett resonemang kring hur identitet kan kopplas till minst två konkreta områden (t.ex. klädsel, mat, traditioner, gärningar) som har med religion att göra, där kopplingen är tydligt uttryckt	Eleven för ett resonemang kring hur identitet kan kopplas till minst två konkreta områden (t.ex. klädsel, mat, traditioner, gärningar) som har med religion att göra, där kopplingen är tydligt uttryckt
eller	eller	och
eleven för ett i viss mån övergripande resonemang kring hur identitet kan kopplas till minst ett abstrakt område (t.ex. trygghet, gemenskap eller utanförskap) som har med religion att göra, där kopplingen inte behöver vara tydligt uttryckt.	eleven för ett övergripande resonemang kring hur identitet kan kopplas till minst två abstrakta områden (t.ex. trygghet, gemenskap eller utanförskap) som har med religion att göra där kopplingen är tydligt uttryckt	för ett övergripande resonemang kring hur identitet kan kopplas till minst två abstrakta områden (t.ex. trygghet, gemenskap eller utanförskap) som har med religion att göra, där kopplingen är tydligt uttryckt
	eller	och
	eleven för ett resonemang kring hur identitet kan kopplas till ett konkret område(se ovan) och ett abstrakt område(se ovan).	problematiserar utifrån olika perspektiv, t.ex. pojke/flicka, olika sexuell läggning, majoritets-/minoritetsbefolkning eller olika nationalitet.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Inom judendomen har man många högtider där man firar allt från Pesach till sabbat. Man är tillsammans och har samma traditioner år från år. Vuxna och barn samlas och har roligt ihop och äter speciell mat.

Bedömningskommentar till exemplet

I sitt resonemang tar eleven upp hur identitet kan kopplas till ett konkret område som har med religion att göra. Området som tas upp handlar om hur man inom judendomen har olika traditioner och att man firar olika högtider. Kopplingen till identitet är inte tydligt uttryckt. Eleven skriver att vuxna och barn är tillsammans och har roligt, men utvecklar inte hur detta exempelvis kan bidra till trygghet och/eller gemenskap.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Jag tror att om man är kristen så finns det ett gäng ganska stora saker som styr. Om man är riktigt trogen så får man inte gärna vara homosexuell vilket i sig är en stor del av identiteten. Så man tänker nog rätt så mycket på vem man älskar och hur man älskar. Man kan känna att det är nåt fel på en. Varje söndag så måste man gå till kyrkan. Därför kan fritidsaktiviteter påverkas av det. Man tänker nog mycket om vad som händer efter döden, typ om man kommer till himmelen eller helvetet. Alla saker man gör påverkar om man kommer neråt eller uppåt. Man ska därför tänka på dom runt om en, vilket kanske gör en ganska lugn och snäll mot andra människor. Man hänger också med såna som tänker som än själv, därför har man också religiösa kompisar, antagligen.

Bedömningskommentar till exemplet

I sitt resonemang tar eleven upp hur identitet kan kopplas till två abstrakta områden som har med religion att göra. Det första området handlar om sexualitet, hur det kan vara svårt att vara homosexuell om det inte accepteras inom religionen. Det andra området handlar om livet efter döden, och hur tankar på "himmelen eller helvetet" kan påverka hur man är mot andra människor. Kopplingen till identitet är tydligt uttryckt i exemplen från de båda områdena där det exempelvis anges att "Man kan känna att det är nåt fel på en.". Även kyrkobesök och kompisar tas upp, men kring det förs inget resonemang.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Om tonåringen är kristen så delar hen de kristna värderingarna och försöker bl.a. följa den gyllene regeln i sin vardag (var mot andra som du själv vill bli behandlad). Hen känner att hen som kristen ska ägna lite tid varje dag åt att be, tex vid maten eller innan man ska lägga sig.

Religionen kan ha hjälpt tonåringen under svåra tillfällen/perioder. Dels genom att tonåringen inte känner sig ensam (Gud är alltid med) och dels genom känslan av sambörighet med församlingen. I vissa länder anses tex homosexualitet som fel av kristendomen. Om tonåringen var homosexuell kanske hen skulle känna sig förtryckt/onormal vilket hade kunnat leda till dåligt självförtroende/psykisk ohälsa. I andra länder/församlingar kan hen istället få stöd för att vara den hen är.

Jag tror ändå att den största skillnaden mellan hur identiteten påverkas om man är kristen eller inte är, är att en kristen delar några grundläggande värderingar som ligger som grund i de mesta man gör/ beslut man tar.

Bedömningskommentar till exemplet

I sitt resonemang tar eleven upp hur identitet kan kopplas till två konkreta områden som har med religion att göra. Kopplingen är tydligt uttryckt. Det första konkreta området som tas upp handlar om värderingar, ”*Om tonåringen är kristen så delar hen de kristna värderingarna och försöker bl.a. följa den gyllene regeln i sin vardag(var mot andra som du själv vill bli behandlad).*”. Det andra konkreta området som tas upp handlar om hur identiteten påverkas av omgivningen, ”*Hen känner att hen som kristen ska ägna lite tid varje dag åt att be, tex vid maten eller innan man ska lägga sig.*”.

I sitt resonemang tar eleven upp hur identitet kan kopplas till två abstrakta områden som har med religion att göra. Kopplingen är tydligt uttryckt. Det första abstrakta området som tas upp handlar om trygghet, ”*Dels genom att tonåringen inte känner sig ensam (Gud är alltid med)...*”. Det andra abstrakta området som tas upp handlar om samhörighet, ”*...känslan av samhörighet med församlingen.*”.

Eleven problematiserar genom att ta upp exemplet med homosexualitet. Å ena sidan kan homosexuella i vissa kristna länder drabbas av ”*...dåligt självförtroende/psykisk ohälsa...*” på grund av att det där enligt religionen är fel med homosexualitet, men å andra sidan kan församlingen i andra fall ge ”*stöd för att vara den hen är.*”. Eleven visar därmed att församlingen/religionen kan ha både positiv och negativ inverkan på identiteten.

Uppgift 18

Uppgiftsformulering och rätta svar

Läs påståendena a – j. Markera med ett kryss vilken av rutorna som varje påstående stämmer in på. Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.

Påstående	Stämmer med både hinduism och buddhism	Stämmer endast med buddhism	Stämmer endast med hinduism	Stämmer inte med någon av de två religionerna
a) Floden Ganges är helig.			X	
b) Människan utvecklar en viss karma genom hur hon lever.	X			
c) Den gyllene medelvägen är ett viktigt begrepp.		X		
d) Det slutliga målet för en människa är att slippa återfödas.	X			
e) Lärans hjul är en symbol för den åttafaldiga vägen.		X		
f) Beskrivs t.ex. i läroböcker ofta som en polyteistisk religion.			X	
g) Människan har en gudomlig själ.			X	
h) Det är förbjudet att delta i politiska aktiviteter.				X
i) Man ska sträva efter att upphäva livstörsten (begäret).		X		
j) Slutmålet är att bli ett med brahman.			X	

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
4-6 rätt	7-8 rätt	9-10 rätt

Uppgift 19

Uppgiftsformulering

Välj tre världsreligioner. Vilka likheter finns mellan dessa religioner när det gäller följande fråga: Hur kan människors sätt att leva påverkas av deras religiösa tankar kring livet efter döden?

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven har *grundläggande/goda/mycket goda* kunskaper om kristendomen och de andra världsreligionerna och visar det genom att *beskriva/förklara och visa på samband mellan/förklara och visa på samband och generella mönster kring* centrala tankegångar, urkunder och konkreta religiösa uttryck och handlingar inom religionerna.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- beskrivningar
- förklaringar av samband
- likheter/generella mönster

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven beskriver hur man tänker kring döden i minst två världsreligioner.	Eleven beskriver hur man tänker kring döden i minst två världsreligioner och förklarar sambandet mellan centrala tankar om döden och hur människor bör leva inom var och en av världsreligionerna.	Eleven beskriver hur man tänker kring döden i minst tre världsreligioner och förklarar sambandet mellan centrala tankar om döden och hur människor bör leva inom var och en av världsreligionerna och drar också någon relevant slutsats om likheter mellan dessa samband, det vill säga identifierar generella mönster.
Kommentar: I den aktuella delen av kunskapskraven efterfrågas olika slags göranden av eleven. På nivå E ska eleven beskriva, på nivå C ska eleven förklara och visa på samband och på nivå A ska eleven förklara och visa på samband och generella mönster. Denna uppgift prövar främst elevens förmåga att förklara samband och generella mönster, men eleven kan även erhålla ett belägg om endast ett beskrivande svar presenteras.		

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Inom kristendomen tror man att man kommer till himlen eller helvetet när man dör, alltså att man inte återföds. Inom buddhism återföds man oftast om man inte kommer till Nirvana.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven beskriver kort hur man tänker om döden i två religioner, kristendom och buddhism.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Inom hinduismen lever man i kast. Vad som bestämmer hur högt upp man kommer i kastet är hur man levde i sitt förra liv. Om du har levt ett bra liv kommer du alltså högre upp på trappan. Ett bra liv menas med att man har syndat så lite som möjligt. Alltså tror hinduer att man återföds efter döden.

Om man då kollar på kristendomen tror man att man antingen kommer till himmelen eller helvetet. Vart man hamnar beror på hur man har levt och hur man tror. Det beror också som i hinduismen på om man har syndat mycket eller litet. Skillnaden mellan hinduism och kristendom är att inom hinduismen föds man om efter man dör och inom kristendomen kommer man till himmelen eller helvetet.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven beskriver hur man tänker om döden i två religioner, hinduism och kristendom. Eleven förklarar samband mellan hur människorna bör leva och de centrala tankar om döden som finns inom religionerna. Eleven förklarar hur hinduer skall leva för att genom återfödelse klättra i kastsystemet, för att få det bättre i nästa liv. Eleven förklarar även hur kristna bör undvika synd och tänka på hur de lever och tror för att inte hamna i helvetet utan i himlen.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

I alla världsreligioner strävar man efter att leva ett gott liv, man vill utföra goda handlingar för att inte straffas efter döden. Inom olika religioner har man dock olika tankar om vad som sker efter döden. Vi i ex. kristendomen tror på himmelen och helvetet. Man ska vara en god människa och genom tron på Gud undvika att hamna i helvetet. Medan man i hinduismen tror på reinkarnation och kastsystem. Helst vill man inte återfödas. Hinduismen som religion är ett ganska bra exempel på hur tankarna kring döden påverkar val av livsstil, man tror att man återföds i olika samhällsgrupper beroende på hur bra karma man haft i sitt förra liv. Hur ens karma blir beror på om man gjort bra eller dåliga handlingar. I buddhismen tror man också på reinkarnation, där är målet med livet att nå nirvana och bli utan frestelser som Siddharta blev. Dit når man genom att bli av med sitt begär. Dom tankar som religionerna har kring döden tänker jag har med grundarens handlingar att göra. Mycket i religionerna fokuserar på just det, - att leva ett gott liv, tro på Gud, för att bli benådigad från smärta efter döden.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven beskriver hur man tänker om döden i tre religioner, kristendom, hinduism och buddhism. Eleven förklarar samband mellan hur människorna bör leva och de centrala tankar som finns om döden inom religionerna. Inom kristendomen spelar tron på Gud och utförandet av goda handlingar roll för om man ska hamna i himlen eller helvetet. Inom hinduism förklarar eleven att målet är att slippa reinkarneras och att man lyckas med detta genom att utföra goda handlingar som genererar en god karma. Avslutningsvis förklarar eleven att även buddhister tror på återfödelse. Man kan nå Nirvana genom att bli av med sitt begär. I första och sista meningen sammanfattar eleven och drar relevanta slutsatser om likheter mellan sambanden och identifierar därmed generella mönster. Eleven menar att människor inom alla religioner bör leva ett gott liv, genom att till exempel tro på Gud och/eller utföra goda handlingar för att påverka vad som händer efter döden.

Uppgift 20

Uppgiftsformulering och rätta svar

Läs påståendena a-g. De är exempel på hur man skulle kunna resonera enligt etiska modeller. Markera rätt alternativ med ett kryss i de tomma rutorna. Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.

Påstående	Stämmer bäst med pliktetik	Stämmer bäst med konsekvensetik	Stämmer bäst med sinnelagsetik
a) Emma borde säga sanningen eftersom det är fel att ljuga enligt tio Guds bud.	X		
b) Emma borde ljuga eftersom följderna annars antagligen blir att Sara blir ledsen.		X	
c) Emma borde säga sanningen eftersom hennes avsikt är att vara ärlig oavsett hur Sara reagerar.			X
d) Emma borde säga sanningen eftersom resultatet annars kanske blir att Sara kan bli retad för sin frisyra.		X	
e) Emma borde säga sanningen eftersom hon tycker det är en viktig regel att inte ljuga.	X		
f) Emma borde ljuga eftersom hennes viktigaste syfte alltid är att göra Sara glad oavsett vilka följderna blir.			X
g) Emma borde inte ljuga för det leder till att hon får så dåligt samvete.		X	

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar genom att föra *enkla och till viss del utvecklade och relativt väl välutvecklade och väl* underbyggda resonemang och använda etiska begrepp och modeller på ett *i huvudsak / relativt väl / väl* fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
4-5 rätt	6-7 rätt	
Kommentar: Om eleven kryssat i mer än en ruta på någon av deluppgifterna, räknas detta som ett ogiltigt svar på deluppgiften.		

Uppgift 21

Uppgiftsformulering

Resonera kring tre anledningar till varför människor kan ha svårt att ta ansvar för miljön och minska/förändra användandet av transporter, trots att vi vet att det inte är hållbart.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar genom att föra *enkla och till viss del/ utvecklade och relativt väl/ föra välutvecklade och väl* underbyggda resonemang och använda etiska begrepp och modeller på ett *i huvudsak / relativt väl/ väl* fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevanta anledningar
- anledningar som förtydligas genom förklaringar
- problematisering

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven anger minst en relevant anledning	Eleven anger två relevanta anledningar	Eleven anger tre relevanta anledningar
och	och	och
en av anledningarna förtydligas med en förklaring.	båda anledningarna förtydligas med var sin förklaring.	två av anledningarna förtydligas med var sin förklaring av olika olika typ
		och
		problematiserar genom att ange olika perspektiv, t.ex. rik/fattig, ung/gammal eller glesbygd/storstad.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

En anledning är att vi vill ha billiga kläder. Det är väldigt mycket billigare att tillverka t.ex. en tröja i östra Asien istället för att tillverka den i Sverige. Sedan transporterar man tröjan med flyg/ lastbil till t.ex. Sverige eller något annat rikt land där tröjan säljs för mycket pengar. Och av den summan från tröjpenge får arbetarna inget och cheferna får nästan allt. Det är därför man måste ta ansvar att inte köpa dessa kläder för att stoppa dessa kläder från att säljas så att det blir bättre för miljön med bland annat transporter.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven anger en relevant anledning till att vi vill handla kläder till låga priser. Anledningen förtydligas genom en förklaring om att det ofta är billigare tillverkning i länder långt ifrån Sverige och att låga löner i fattiga länder där tillverkning sker bidrar till att priset blir lägre, trots långa transporter.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Tiden: transporter med varor och sådant kan gå relativt snabbt med till exempel flygplan över halva jorden. Det skulle ta mycket längre tid att transportera på annat sätt.

Bekvämlighet: Många tänker; varför cykla när man kan åka bil och ta sig dit så mycket enklare utan att stå och vänta på bussen och trängas med andra och att "lite mer utsläpp spelar inte någon roll", Men det gör det. De väljer på så sätt att inte ta ansvar för utsläppen i längden.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven anger två relevanta anledningar: Tid och bekvämlighet. Den första anledningen som handlar om tid förtydligas med en förklaring om att det går fortare att transportera varor och människor med flyg än med andra transportmedel.

Den andra anledningen handlar om bekvämlighet och förtydligas med en förklaring om att "...man kan åka bil och ta sig dit så mycket enklare utan att stå och vänta på bussen och trängas med andra...".

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

En anledning till att folk åker icke miljövänligt är att det oftast är billigare med en bensindriven bil än en miljövänlig, t.ex. en elbil. I länder där invånarna inte är så rika kommer de allra flesta välja det billigare valet. Även i länder som Sverige väljer folk en billigare bil som är sämre för miljön. Då är det snålhet. För att förebygga detta måste tillverkningsprocessen av miljövänliga fordon bli billigare så att priserna kan sänkas. Då skulle troligtvis allt fler personer välja det miljövänliga valet.

En annan anledning är att folk är lata och bekväma. Det går ofta snabbare och är enklare att ta bilen än att cykla eller åka buss. Men en del väljer att sitta i bilköer hellre än att ta bussen trots att det ibland går fortare och är bättre för miljön. Det skulle behöva vara dyrare att åka bil och enklare att åka kommunalt för att det ska ändras. Det här gäller länder där man "har råd" att vara lat och bekväm.

Ytterligare en anledning kan vara att man i glesbygden till skillnad mot i storstäder inte har så mycket bussar och tunnelbana.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven anger tre relevanta anledningar, de två första är förtydligade med förklaringar. Den första anledningen handlar om att det är dyrare med miljövänliga bilar. Anledningen förtydligas med en förklaring om att den högre kostnaden på miljöbilar gör att många främst i fattiga länder inte har råd med miljöbilar. Dock fortsätter eleven och förklarar att många även i rika länder väljer bort miljöalternativet, men inte för att de inte har råd utan för att man är snål.

Den andra anledningen handlar om att människor är lata och bekväma. Den andra anledningen förtydligas bland annat med förklaringen om att "Det går ofta snabbare och är enklare att ta bilen än att cykla eller åka buss."

Den tredje anledningen handlar om att det i vissa geografiska områden inte finns utbyggd kollektivtrafik.

Olika typer av förklaringar till anledningarna anges. Den första förklaringen handlar om ekonomi, den andra handlar om bekvämlighet och den tredje om brister i kollektivtrafiken.

Eleven problematiserar genom att använda olika perspektiv och visar att förutsättningarna och därmed anledningarna är olika i fattiga/rika länder och i stad/glesbygd.

Uppgift 22

Uppgiftsformulering

Läs påståendena. Vilket uttalande passar bäst in på vilken person? Para ihop uttalandena i rutorna med rätt alternativ. Fyll i rätt nummer i den tomma rutan. Välj endast en person per uttalande.

Rätta svar

5, 4, 1 (övre raden)

7, 3, 2 (nedre raden)

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
2-4 rätt	5-6 rätt	

Uppgift 23

Uppgiftsformulering

Resonera källkritiskt och motivera vilka fördelar och nackdelar de tre olika källorna har när det gäller trovärdigheten. Ange minst en fördel och minst en nackdel med varje källa.

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan söka information om religioner och andra livsåskådningar och använder då olika typer av källor på ett *i huvudsak/relativt väl/väl* fungerande sätt samt för *enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/väluvecklade och väl* underbyggda resonemang om informationens och källornas trovärdighet och relevans.

Bedömningsaspekter

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning svaret på uppgiften innehåller:

- relevant resonemang om källor
- motiverade fördelar och/eller nackdelar

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven utgår från trovärdighet i sitt relevanta resonemang och använder sig av två källor och anger en motiverad fördel eller en motiverad nackdel med respektive källa	Eleven utgår från trovärdighet i sitt relevanta resonemang och använder sig av minst två källor	Eleven utgår från trovärdighet i sitt relevanta resonemang och använder sig av tre källor
eller	och	och
eleven utgår från trovärdighet i sitt relevanta resonemang och använder sig av en källa och anger en motiverad fördel och en motiverad nackdel med respektive källa.	anger minst en motiverad fördel som och minst en motiverad nackdel med respektive källa.	anger en motiverad fördel och en motiverad nackdel med respektive källa
		och
		för minst två av källorna anges ytterligare en fördel eller nackdel som motiveras.

Exempel på elevsvar med kommentarer

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Variant 1

År 2014 var det en kvinna som skrev på sin blogg att hon hoppat av rörelsen och hon tar avstånd från sekten, det är trovärdigt för det var nyligen skrivet och hon har själv upplevt det.

I ett tv-program intervjuade man en journalist som fått leva i Hare Krishna-rörelsen i sju dygn. Denna intervju är väldigt trovärdig eftersom han varit med och upplevt det själv utan att vara medlem.”

Variant 2

Källa 2 är bra för att hon har varit en medlem en längre tid och vet då hur det är att leva som Hare Krishna, men eftersom hon gått ur rörelsen kan hon enkelt ljuga om saker hon inte tyckte om.

Bedömningskommentarer till exemplet

Variant 1

Eleven använder sig av två källor i sitt relevanta resonemang. För bloggen som källa anges en motiverad fördel, ”...det är trovärdigt för det var nyligen skrivet och hon har själv upplevt det.”. Även för journalisten som källa anges en motiverad fördel. Journalisten är ”... trovärdig eftersom han varit med och upplevt det själv utan att vara medlem.”.

Variant 2

Eleven använder sig av en källa i sitt relevanta resonemang. Eleven anger en motiverad fördel med bloggen som källa, ”Källa 2 är bra för att hon har varit en medlem en längre tid och vet då hur det är att leva som Hare Krishna,...”. Eleven anger även en motiverad nackdel med samma blogg, ”...eftersom hon gått ur rörelsen kan hon enkelt ljuga om saker hon inte tyckte om.”.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

Den första källan är ganska så trovärdig. Den är bra på så sätt att det är ett brev och av någon som har insikt i religionen. Brev brukar oftast vara ärliga och riktiga då de endast brukar vara från en människa till en annan. Det negativa med källan är att den baseras på ett barns ord och ett barn har oftast en helt annan erfarenhet och syn på saker som kan vara felaktiga.

Bloggens fördelar är att den är ny och då kanske fortfarande är relevant. Men det negativa är att den förmodligen har en vinklad syn på religionen då hon hoppat av den.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven använder sig av två källor i sitt relevanta resonemang och anger en motiverad fördel och en motiverad nackdel med respektive källa. En motiverad fördel med brevet är enligt eleven att det är skrivet ”...av någon som har insikt i religionen” samt att brev ofta är ärligt skrivna. En motiverad nackdel med brevet är att ”...barn har oftast en helt annan erfarenhet och syn på saker...”.

Rörande bloggen lyfter eleven fram en motiverad fördel om att ”...den är ny och då kanske fortfarande är relevant.”. Eleven anser att en motiverad nackdel med samma källa är att ”... den förmodligen har en vinklad syn på religionen...”.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

Fördelar med källa 1 är att beskrivningen kommer inifrån själva sekten, så att man får deras bild av hur sekten fungerar. Att det är ett barn som skrivit är bra eftersom det gör att texten är mer ärlig, eftersom barn oftast är ärliga. Nackdelen med att ett barn skrivit är att det kanske inte har exakt koll på hur allt fungerar. Andra nackdelar är att det blir väldigt subjektivt eftersom man bara får perspektivet inifrån.

Fördelar med källa 2 är att den är skriven av en fd medlem i sekten, och som därför kan vittna både om livet på insidan sekten och livet utanför den. Det ger en bild sett från två olika scenarion. Nackdelen är att skribenten har hoppat av sekten och är väldigt kritisk mot den, vilket ger en skev bild av sekten från bara ett negativt perspektiv. Att det dessutom bara är ett blogginlägg gör att det kan vara skriven i ilska och hast, vilket ger en ännu mer subjektiv bild av sekten.

Fördelen med källa 3 är att den kommer helt utifrån och varken är med eller varit med i sekten, alltså är den objektiv. Nackdelar är att journalisten bara fick 'pröva på' sekten i en vecka, och får därför svårt att få en fullständig bild av den.

Bedömningskommentar till exemplet

Eleven använder sig av tre källor i sitt relevanta resonemang. För källa 1 (brevet) anges en motiverad fördel, "... beskrivningen kommer inifrån själva sekten...". För källa 1 (brevet) anges två motiverade nackdelar, att barn inte "...har exakt koll..." samt att ett brev är en subjektiv text. För källa 2 (bloggen) anges en motiverad fördel, att den skrivits av någon som kan ge en bild ur olika perspektiv. För källa 2 (bloggen) anges två motiverade nackdelar. Den första handlar om att bloggen skrivits av någon som kan ge en bild ur olika perspektiv men att skribenten "...ger en skev bild av sekten...". Den andra motiverade nackdelen som anges för bloggen är att den kan "...vara skriven i ilska och hast...".

För källa 3 (TV-programmet) anges en motiverad fördel, att den ger en mer objektiv bild eftersom journalisten "kommer helt utifrån och varken är med eller varit med i sekten,...". För källa 3 (TV-programmet) anges en motiverad nackdel, "...att journalisten bara fick 'pröva på' sekten i en vecka, och får därför svårt att få en fullständig bild av den."

Uppgift 24

Uppgiftsformulering och rätta svar

Läs påståendena a – j. Markera genom att endast sätta ett kryss i en av rutorna för vilka påståendena stämmer eller inte stämmer. Mer än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.

Påstående	Stämmer	Stämmer inte
a) Abraham anses vara en viktig person för judar, kristna och muslimer.	X	
b) Buddhismen har sitt ursprung* i hinduism.	X	
c) Till skillnad från anhängarna i de övriga världsreligionerna bor de allra flesta hinduer i det land där deras religion grundats.**	X	
d) Hinduism är en av de äldsta världsreligionerna.	X	
e) Jesus och Muhammed levde under samma tid.		X
f) Judendom, kristendom och hinduism grundades i samma geografiska område.		X
g) Korståg har genomförts inom samtliga religioner.		X
h) När islam grundats spreds religionen snabbt över ett stort område, vilket inte var fallet med judendomen.	X	
i) Både Jesus och Siddharta Gautama växte upp i fattiga familjer.		X
j) Jerusalem är en viktig stad för judar, men inte för muslimer.		X

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Dessutom för eleven *enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade* resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
6-7 rätt	8-9 rätt	10 rätt
Kommentar: Om eleven kryssat i mer än en ruta på någon av deluppgifterna, räknas detta som ett ogiltigt svar på deluppgiften.		

3. Instruktioner för sammanvägning till ett provbetyg

För att kunna ge underlag för en analys av i vilken utsträckning kunskapskraven nås på skolnivå, på huvudmannanivå och på nationell nivå sätts ett sammanvägt provbetyg för varje elev som har genomfört samtliga delprov. Detta görs i de årskurser där betyg ges. Provbetyget gör det möjligt att göra resultatjämförelser mellan kommuner och skolor, liksom jämförelser över tid.

Sammanvägningen är en rent teknisk konstruktion och den sker enligt olika modeller för olika ämnen.

Sammanvägning till ett provbetyg i samband med provet i religionskunskap för årskurs 9

Elevens resultat på båda delproven sammanställs i det Formulär för sammanställning av elevresultat som finns sist i Delprov B. Resultatet för varje uppgift förs in genom att sätta kryss i respektive ruta för respektive uppgift. Det är viktigt att notera att belägg på en högre nivå också ger belägg för de lägre nivåerna för samma uppgift. Ett belägg för nivå C på en uppgift ger således belägg även för nivå E på samma uppgift. Ett belägg för nivå A ger belägg både för nivå C och nivå E på samma uppgift. När beläggen i båda delproven sammanställs räknas de samman för varje förmåga och varje nivå. Antalet E-, C- och A-belägg förs in på rätt rad under respektive förmåga. I formuläret för sammanställning, längst ner till höger, under rubrikerna Totalt antal belägg nivå E, C och A, räknas antalet belägg för nivå, E-, C- och A-nivå ihop. Informationen om antalet förmågor som beläggen representerar på respektive nivå är viktig för att kunna fastställa provbetyget.

Sammanfattningsvis avgörs provbetyget av tre faktorer:

- Totalt antal belägg på provet
- Antalet belägg för olika nivåer
- Fördelningen av belägg på de olika förmågorna

Formulär för sammanställning av elevresultat - steg för steg

1. Det eller de belägg som eleven erhållit vid en viss uppgift förs in med kryss i formuläret. Viktigt att notera är att belägg för kunskaper för en högre nivå ger belägg även för de lägre nivåerna på samma uppgift.
2. Summera antalet belägg för varje förmåga och varje nivå, E, C och A.
3. Summera längst ner till höger det totala antalet belägg för varje nivå E, C och A.
4. Markera längst ner till höger med kryss om belägg för nivå E och/eller C finns för alla förmågor.
5. Fyll i längst ner till höger det totala antalet belägg på hela provet.
6. Det totala antalet belägg jämförs med betygsgränserna för provbetyget vilka återfinns på nästa sida.
7. Provbetyget fylls i längst ner till höger i formuläret.

Tabell 1. Gränser för provbetyget i religionskunskap för år 9

Provbetyg	Minsta antal belägg totalt	Fördelning belägg	Fördelning förmågor
E	16		Beläggen för nivå E ska vara fördelade över samtliga förmågor 1, 3, 4 och 5.
D	24	Minst 5 för nivå C, eller sammanlagt 5 för nivå C+A	Beläggen för nivå E ska vara fördelade över samtliga förmågor 1, 3, 4 och 5.
C	32	Minst 10 för nivå C, eller sammanlagt 10 för nivå C+A	Beläggen för nivå E och C ska vara fördelade över samtliga förmågor 1, 3, 4 och 5.
B	39	Minst 5 för nivå A.	Beläggen för nivå E och C ska vara fördelade över samtliga förmågor 1, 3, 4 och 5.
A	47	Minst 8 för nivå A.	Beläggen för nivå E och C ska vara fördelade över samtliga förmågor 1, 3, 4 och 5.

Det totala antalet belägg på provet är 58.

Resultaten på provet i relation till slutbetyget

I grundskolan ska de nationella proven användas för att bedöma elevernas kunskaper i förhållande till grundskolans kunskapskrav. I årskurserna 6 och 9 ska de även användas som stöd för betygsättningen. Det är alltså viktigt att läraren beaktar resultatet vid betygsättningen. Resultaten ska då även sättas i relation till det övriga betygsunderlag som läraren har samlat in.

Det nationella provet prövar stora delar av kunskapskraven, men det kan inte pröva allt i en kursplan. Uppgifterna i provet är utprovade i stor skala tillsammans med elever och lärare för att säkerställa att bedömningen blir så tillförlitlig som möjligt. Resultaten från de olika delproven ger läraren en möjlighet att urskilja hur eleven har presterat i förhållande till olika delar av kunskapskraven. Provbetyget sammanfattar de kunskaper som eleven har visat i provet.

När läraren vid betygsättningen i slutet av terminen tar ställning till en elevprestation som har gjorts vid ett enstaka tillfälle behöver hon eller han vara medveten om att elevens resultat kan ha påverkats av tillfälligheter. Det kan till exempel handla om att eleven har missuppfattat en uppgift eller haft en dålig dag. Elevens slutbetyg kan alltså av olika skäl bli ett annat än provbetyget.

På nationell nivå, huvudmanna- och skolnivå används de nationella proven för att göra övergripande analyser av resultat. Detta görs bland annat för att främja en likvärdig betygssättning. I de fall som det finns stora avvikelser mellan provbetyg och terminsbetyg/slutbetyg/kursbetyg på klass- eller skolnivå beror detta sannolikt inte på tillfälligheter. Det kan då finnas anledning att göra en analys av varför dessa skillnader finns och om betygsättningen på skolan kan anses likvärdig i förhållande till övriga skolor i landet.

Förklaring till ifyllt elevformulär

På s.57 finns ett exempel på ett ifyllt Formulär för sammanställning av elevresultat. Det aktuella provet genererar en summa av 34 poäng. Beläggen för nivå E och C är fördelade över alla förmågorna 1, 3, 4 och 5. Det sammanlagda antalet belägg för nivå C och A är 12 (10+2). Resultatet blir provbetyg C. Hade det saknats belägg för nivå C på någon av förmågorna 1, 3, 4 eller 5 hade provbetyget blivit D, trots att den totala mängden belägg motsvarar nivån för provbetyg C. För att provet i exemplet skulle få provbetyget B hade det dels krävts att eleven hade fått ytterligare minst 5 belägg, dels att ytterligare minst 3 uppgifter hade gett belägg för nivå A.

Koppling till kursplanen

Kursplanen för religionskunskap i Lgr11 innefattar fem förmågor vilka avspeglas i kunskapskraven. Kunskapskraven i religionskunskap för år 9 kan i sin tur delas upp i sex olika delar. I ämnesprovet för religionskunskap för årskurs 9 prövas 2016 fyra av förmågorna samt fem delar av kunskapskraven.

Översikt över förmågor och delar av kunskapskraven utan progressionsuttryck (dvs. utan de värdeord som särskiljer betygsnivåerna, här markerade med *) som prövas i det nationella provet i religionskunskap 2016, år 9:

Förmågor i NP rel. år 9	Delar av kunskapskrav i NP rel. år 9
1. Analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa.	1. Eleven har * kunskaper om kristendomen och de andra världsreligionerna och visar det genom * centrala tankegångar, urkunder och konkreta religiösa uttryck och handlingar inom religionerna.
	2. Dessutom för eleven * resonemang om likheter och skillnader inom och mellan några religioner och andra livsåskådningar.
3. Reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.	4. Eleven kan också föra * resonemang om hur livsfrågor skildras i olika sammanhang och hur identiteter kan formas av religioner och andra livsåskådningar på ett sätt som *.
4. Resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller.	5. Eleven kan resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar genom att föra * resonemang och använda etiska begrepp och modeller *.
5. Söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.	6. Eleven kan söka information om religioner och andra livsåskådningar och använder då olika typer av källor på ett * fungerande sätt samt för * underbyggda resonemang om informationens trovärdighet och relevans.

Formulär för sammanställning av elevresultat. Ämnesprovet i religionskunskap åk 9, 2016.

Namn: Exempel		Flicka ☐		SvA ☐				
		Pojke ☐						
Födelsedatum:		Skola:		Kommun:				
Förmåga	Delprov	Del av kunskapskrav	Belägg nivå E	Belägg nivå C	Belägg nivå A			
1. Analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa.	A	1	Uppg. 1 ☒					
		2	Uppg. 2 ☒	Uppg. 2 ☒				
		2	Uppg. 4 ☒	Uppg. 4 ☐	Uppg. 4 ☐			
		1	Uppg. 6 ☒	Uppg. 6 ☐				
		2	Uppg. 7 ☒	Uppg. 7 ☒	Uppg. 7 ☐			
		1	Uppg. 10 ☐	Uppg. 10 ☐				
	B	1	Uppg. 12 ☒					
		2	Uppg. 13 ☒	Uppg. 13 ☐	Uppg. 13 ☐			
		2	Uppg. 18 ☐	Uppg. 18 ☐	Uppg. 18 ☐			
		1	Uppg. 19 ☒	Uppg. 19 ☒	Uppg. 19 ☒			
		2	Uppg. 22 ☒	Uppg. 22 ☐				
		2	Uppg. 24 ☒	Uppg. 24 ☒	Uppg. 24 ☐			
				Antal belägg nivå E	10	Antal belägg nivå C	4	Antal belägg nivå A
3. Reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.	A	4	Uppg. 11 ☒	Uppg. 11 ☒	Uppg. 11 ☐			
	B	4	Uppg. 14 ☒	Uppg. 14 ☒	Uppg. 14 ☐			
		4	Uppg. 16 ☒					
		4	Uppg. 17 ☒	Uppg. 17 ☐	Uppg. 17 ☐			
			Antal belägg nivå E	4	Antal belägg nivå C	2	Antal belägg nivå A	0
4. Resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller.	A	5	Uppg. 5 ☒	Uppg. 5 ☐	Uppg. 5 ☐			
		5	Uppg. 8 ☒	Uppg. 8 ☒	Uppg. 8 ☐			
	B	5	Uppg. 20 ☒	Uppg. 20 ☐				
		5	Uppg. 21 ☒	Uppg. 21 ☒	Uppg. 21 ☒			
			Antal belägg nivå E	4	Antal belägg nivå C	2	Antal belägg nivå A	1
5. Söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.	A	6	Uppg. 3 ☒	Uppg. 3 ☐	Uppg. 3 ☐			
		6	Uppg. 9 ☒					
	B	6	Uppg. 15 ☒	Uppg. 15 ☒				
		6	Uppg. 23 ☒	Uppg. 23 ☒	Uppg. 23 ☐			
			Antal belägg nivå E	4	Antal belägg nivå C	2	Antal belägg nivå A	0
			Totalt antal belägg nivå E	22	Totalt antal belägg nivå C	10	Totalt antal belägg nivå A	2
			Belägg för nivå E finns för alla förmågor	☒	Belägg för nivå C finns för alla förmågor	☒	Totalt antal belägg nivå C+A	12
				Totalt antal belägg:	34	Provbetyg:	C	
Provbetyget i formuläret sammanfattar de kunskaper som eleven har visat i det nationella provet. Slutbetyget behöver inte vara detsamma som provbetyget eftersom slutbetyget grundar sig på alla kunskaper som eleven har visat i ämnet.						34	C	

4. Kopieringsunderlag och webbmaterial

I det här kapitlet finns följande kopieringsunderlag att använda vid genomförandet av proven.

- Kopieringsunderlag 1: ”Formulär för sammanställning av elevresultat.” Formuläret omfattar samtliga uppgifter i provet och används för att bestämma elevens provbetyg. Det finns även i slutet av delprov B.

Övrigt webbmaterial

Visualisering av provresultat

Formuläret för sammanställning av elevresultat genererar förutom ett provbetyg även en form av kunskapsprofil över elevens prestationer på provet, fördelat över de olika förmågor som prövas. De samlade kunskapsprofilerna i en specifik elevgrupp kan även ge information om hur undervisningen i religionskunskap i denna grupp har fungerat vad gäller de aktuella förmågorna och delarna av kunskapskraven. Genom att delta i den frivilliga inrapporteringen av hela klasser, kan man på ett enkelt sätt få tillgång till en sådan samlad kunskapsprofil för den aktuella elevgruppen och även bilda sig en uppfattning om hur de egna eleverna som grupp har presterat på provet i jämförelse med andra elevgrupper i landet (se häftet ”Lärarinformation” s.7). Webbadress: www.npso.se/inrapportering16

Formulär för sammanställning av elevresultat. Ämnesprovet i religionskunskap åk 9, 2016.

Namn:		Flicka ☐		SvA ☐	
		Pojke ☐			
Födelsedatum:		Skola:		Kommun:	
Förmåga	Delprov	Del av kunskapskrav	Belägg nivå E	Belägg nivå C	Belägg nivå A
1. Analysera kristendomen, andra religioner och livsåskådningar samt olika tolkningar och bruk inom dessa.	A	1	Uppg. 1 ☐		
		2	Uppg. 2 ☐	Uppg. 2 ☐	
		2	Uppg. 4 ☐	Uppg. 4 ☐	Uppg. 4 ☐
		1	Uppg. 6 ☐	Uppg. 6 ☐	
		2	Uppg. 7 ☐	Uppg. 7 ☐	Uppg. 7 ☐
		1	Uppg. 10 ☐	Uppg. 10 ☐	
	B	1	Uppg. 12 ☐		
		2	Uppg. 13 ☐	Uppg. 13 ☐	Uppg. 13 ☐
		2	Uppg. 18 ☐	Uppg. 18 ☐	Uppg. 18 ☐
		1	Uppg. 19 ☐	Uppg. 19 ☐	Uppg. 19 ☐
		2	Uppg. 22 ☐	Uppg. 22 ☐	
		2	Uppg. 24 ☐	Uppg. 24 ☐	Uppg. 24 ☐
			Antal belägg nivå E	Antal belägg nivå C	Antal belägg nivå A
3. Reflektera över livsfrågor och sin egen och andras identitet.	A	4	Uppg. 11 ☐	Uppg. 11 ☐	Uppg. 11 ☐
	B	4	Uppg. 14 ☐	Uppg. 14 ☐	Uppg. 14 ☐
		4	Uppg. 16 ☐		
		4	Uppg. 17 ☐	Uppg. 17 ☐	Uppg. 17 ☐
			Antal belägg nivå E	Antal belägg nivå C	Antal belägg nivå A
4. Resonera och argumentera kring moraliska frågeställningar och värderingar utifrån etiska begrepp och modeller.	A	5	Uppg. 5 ☐	Uppg. 5 ☐	Uppg. 5 ☐
		5	Uppg. 8 ☐	Uppg. 8 ☐	Uppg. 8 ☐
	B	5	Uppg. 20 ☐	Uppg. 20 ☐	
		5	Uppg. 21 ☐	Uppg. 21 ☐	Uppg. 21 ☐
			Antal belägg nivå E	Antal belägg nivå C	Antal belägg nivå A
5. Söka information om religioner och andra livsåskådningar och värdera källornas relevans och trovärdighet.	A	6	Uppg. 3 ☐	Uppg. 3 ☐	Uppg. 3 ☐
		6	Uppg. 9 ☐		
	B	6	Uppg. 15 ☐	Uppg. 15 ☐	
		6	Uppg. 23 ☐	Uppg. 23 ☐	Uppg. 23 ☐
			Antal belägg nivå E	Antal belägg nivå C	Antal belägg nivå A
			Totalt antal belägg nivå E	Totalt antal belägg nivå C	Totalt antal belägg nivå A
			Belägg för nivå E finns för alla förmågor ☐	Belägg för nivå C finns för alla förmågor ☐	Totalt antal belägg nivå C+A
				Totalt antal belägg:	Provbetyg:
Provbetyget i formuläret sammanfattar de kunskaper som eleven har visat i det nationella provet. Slutbetyget behöver inte vara detsamma som probvetyget eftersom slutbetyget grundar sig på alla kunskaper som eleven har visat i ämnet.					

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Institutionen för didaktik och pedagogisk profession

© Skolverket

